

NORGES HØYESTERETT

Den 12. oktober 2023 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Falch, Høyetveit Berg og Steinsvik i

HR-2023-1913-U, (sak nr. 23-136144SIV-HRET), sivil sak, anke over dom:

A (advokat Bjarne Kvam)

mot

B (advokat Tor Øystein Enge)

avsagt slik

DOM OG BESLUTNING :

1. Saken gjelder anke over lagmannsrettens dom om blant annet hevd av ei flytebrygge.
2. B kjøpte eiendommen gnr. 00 bnr. 000 i Bergen kommune i 1986, mens A kjøpte eiendommen gnr. 00 bnr. 00 i 2018. Eiendommene er naboer innerst i en våg.
3. A tok ut søksmål for tingretten 29. mars 2021 med krav om at B ikke har lov til å ha flytebrygge, bøye, fortøyingstauverk og båt liggende slik at innretningene krenker hans eiendom og sektorgrense for strandretten. B tok til motmæle og tok ut motsøksmål om at A skal dømmes til å fjerne en pram. For flytebrygga anførte B subsidiært at hun hadde hevdet en rett til å ha flytebrygga liggende slik den ligger i dag.
4. Hordaland tingrett avsa 12. oktober 2022 dom, der ingen av partene vant fullt ut. Tingretten kom til at flytebrygga ikke krenket As eiendom. Det var derfor ikke nødvendig å gå inn på Bs hevdsanførsel.
5. A anket deler av dommen, blant dem avgjørelsen om flytebrygga. B opprettholdt sitt subsidiære hevdsgrunnlag.
6. Gulating lagmannsrett avsa dom 13. juni 2023 med denne domsslutningen:
 - «1. I tilhøvet mellom gnr. 00 bnr. 00 og gnr. 00 bnr. 000 i Bergen kommune har sistnemnde bruk rett til å ha liggjande flytebrygge på førstnemnde sin sjøgrunn slik denne ligg i dag. Saman med rett til flytebrygge har bnr. 000 også rett til å ha liggjande ein båt på bnr. 00 sin sjøgrunn vest for flytebrygga og rett til å fortøya flytebrygga med ile eller fjellbolt på bnr. 00. Fortøying skal utformast slik at den gjev minst mogeleg ulempe på bnr. 00.

- 2 Eigaren av gnr. 00 bnr. 000 har ikkje rett til å ha liggjande bøye, fortøyingsverk og båt slik dette var plassert under synfaringa i ankesaka den 23. mai 2023. I forholdet mellom gnr. 00 bnr. 00 og gnr. 00 bnr. 000 kan sistnemnde plassere fortøyingsbøye maksimalt 17 meter frå naustveggen på eige naust.
3. B vert dømd til å fjerne eller flytte bøye med botnfeste, fortøyingsverk og båt som skildra i slutninga punkt 2, innan fire veker rekna frå forkynning av denne domen.
4. Partane ber eigne kostnader i tingretten og lagmannsretten.»
7. Lagmannsretten kom i motsetning til tingretten til at Bs flytebrygge lå på As eiendom. Men retten var enig med B i at hun hadde hevdet rett til å ha den liggende der den ligger i dag.
8. A har anket dommen til Høyesterett og prinsipalt påstått at lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, 2 siste setning og 4, oppheves, subsidiært at anken fremmes. Anken gjelder saksbehandlingen. Det er blant annet anført at lagmannsretten ved vurderingen av hevd har lagt vekt på et flyfoto tatt 13. juni 1978, som ikke var fremlagt i saken, og som lagmannsretten må ha innhentet på eget initiativ, etter at ankeforhandlingen var avsluttet. Dette er et brudd på kontradiksjonsprinsippet.
9. B har påstått at anken nektes fremmet, subsidiært forkastes. Hun har bekreftet at det ikke var fremlagt noe flyfoto fra 13. juni 1978, men mener at henvisningen må bero på en skrivefeil fra lagmannsrettens side. Det retten sikter til, må være et flyfoto fra 1980, som var fremlagt i saken.
10. *Høyesteretts ankeutvalg* viser til at anke til Høyesterett ikke kan fremmes uten samtykke fra ankeutvalget. Utvalget kan bare gi samtykke når anken gjelder spørsmål som har betydning utenfor den foreliggende sak, eller det av andre grunner er særlig viktig å få saken avgjort i Høyesterett, jf. tvisteloven § 30-4.
11. Uavhengig av om slikt samtykke gis, kan ankeutvalget oppheve en dom «dersom ankeutvalget enstemmig finner det klart at det er grunnlag for oppheving», jf. tvisteloven § 30-3 andre ledd bokstav d.
12. Lagmannsretten kom som nevnt til at Bs eiendom har hevdet rett til å ha liggende flytebrygge på As eiendom. Hevdstiden kom retten til ble påbegynt i 1977-1978, da Bs rettsforgjenger la ut ei flytebrygge. Som bevis viser retten til rettsforgjengerens forklaring, som retten festet lit til. I tillegg viser retten til «at flytebrygga syner i flybilde i norgebilder.no frå 13. juni 1978».
13. A har i anken vist til at noe flybilde fra den datoen ikke var fremlagt i saken. Dette har B bekreftet, men hun anfører at retten egentlig må sikte til et flybilde fra 1980, som var fremlagt. A har innvendt at det finnes et flybilde på norgebilder.no fra 13. juni 1978, som han mener lagmannsretten må ha funnet frem til på egen hånd.
14. Ankeutvalget mener at det på denne bakgrunn *enten* er en skrivefeil i lagmannsrettens dom *eller* at lagmannsretten har bygget på et bevis som det ikke har vært kontradiksjon om.
15. At det faktisk finnes et flybilde av området fra 13. juni 1978 som er tilgjengelig på internett, tilsier at lagmannsretten vektla dette bildet, slik det står i dommen. I så fall er det gjort en saksbehandlingsfeil, ved at retten har bygget på et faktisk grunnlag partene ikke har hatt

foranledning til å uttale seg om, jf. tvisteloven § 11-1 tredje ledd og § 21-2 andre og tredje ledd.

16. Ankeutvalget bemerker likevel at det ikke kan utelukkes at det dreier seg om en skrivefeil. Men i så fall er bevisverdien av bildet for at flytebrygga var etablert allerede i 1977-1978, svakere enn dommen gir inntrykk av, noe det hadde vært nærliggende å kommentere. Dessuten kan tidspunktet flytebrygga ble lagt ut – hevdstidens begynnelse – ha hatt stor betydning for resultatet. Årsaken er at lagmannsretten kom til at et brev sendt til B 8. juli 1998, kan ha frattatt henne den gode tro. Derved ble det avgjørende for retten om hevdstiden var påbegynt før juli 1978 eller senere.
17. Samlet sett er ankeutvalget kommet til at det mest sannsynlig er gjort en saksbehandlingsfeil ved at lagmannsretten har bygget på et bevis partene ikke er gitt mulighet til å kommentere. Det skal etter praksis lite til for at en slik feil anses for å ha hatt betydning, jf. Rt-2014-1259 avsnitt 44. Utvalget peker dessuten på at flybildet er tillagt betydning i lagmannsrettens bevisbedømmelse.
18. Dette innebærer at ankeutvalget mener at det klart er grunnlag for å oppheve lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1, jf. tvisteloven § 30-3 andre ledd bokstav d. Ankeutvalget kan ikke se at det er en slik sammenheng mellom domsslutningen punkt 1 og 2 at også punkt 2 må oppheves. Når dommen delvis oppheves, må også sakskostnadsavgjørelsen i domsslutningen punkt 4 oppheves.
19. For As anke for øvrig finner ankeutvalget at det ikke er tilstrekkelig grunn til at saken blir fremmet for Høyesterett, jf. tvisteloven § 30-4. Anken for øvrig tillates derfor ikke fremmet.
20. Resultatet innebærer at ingen av partene har vunnet saken for Høyesterett, jf. tvisteloven § 20-2 første, jf. andre ledd. Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes derfor ikke.
21. Avgjørelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

1. Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 1 og 4, oppheves.
2. Anken for øvrig tillates ikke fremmet.
3. Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes ikke.

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Ingvald Falch
(sign.)

Kine Steinsvik
(sign.)